

DIORAAMAN TAUSTALLA

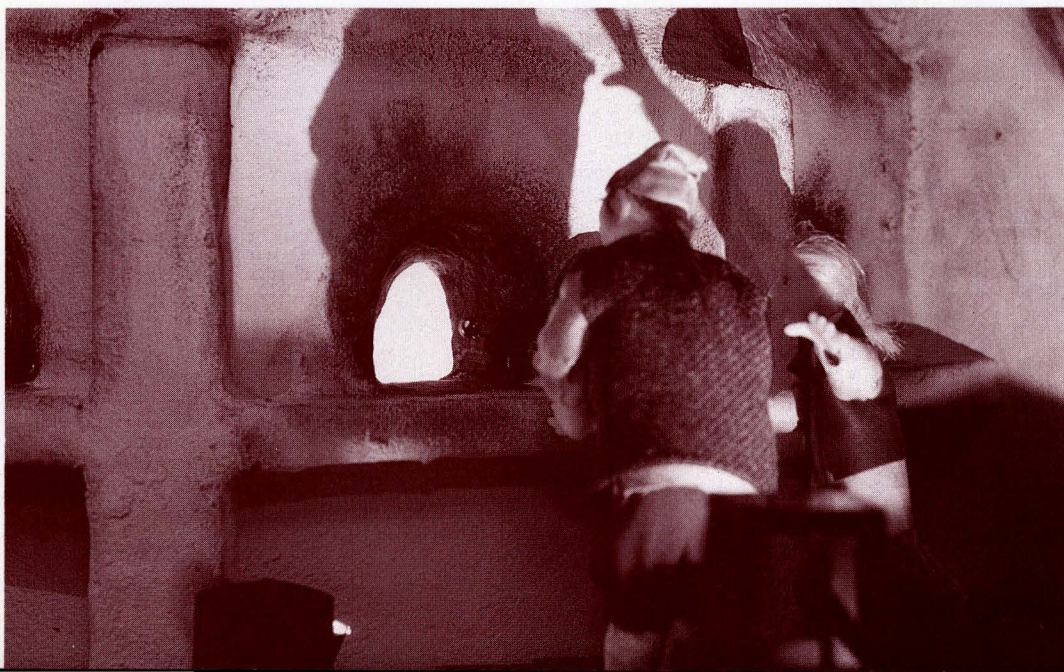
Georg Haggrén

Aboa vetus -museon uuden Åvikin lasitehtaan vanhinta lasiyyhtiä kuvaavan dioraaman suunnittelun pohjana ovat olleet lasinvalmistukseen liittyvä teknillinen aikalaiskirjallisuus, Åvikia koskevat arkistolähteet ja lasitehtaan paikalla tehdyt arkeologiset tutkimukset.

Osa Someron Åvikin lasitehtaan arkistosta on säilynyt. Joukossa on muunmuassa yksityiskohtaisia palovakuutusasiakirjoja karttoineen. Oman arkiston lisäksi tehtaasta on kuvauksia muiden muassa valtionhallinnolle lähetetyissä raporteissa. Väestöhistoriallisen lähteistön avulla lasiyyhtin työväki on voitu rekonstruoida. Siten kullakin dioraamassa kuvatulla henkilöllä on ollut todellinen vastineensa Åvikissa vuonna 1667. Kuvattavan vuoden valinnan ratkaisi lopullisesti sen poikkeuksellisen tarkka henkikirjalähteistö.

Itse lasiuunin pienoismallin rakentaminen oli mahdollista Suomen lasimuseon Åvikissa vuosina 1987–89 tekemien arkeologisten kaivausten avulla. Tällöin tutkittiin dioraamassa kuvattu lasinsulatusuuni, jonka perustus oli säilynyt maan alla. Åvikin lasiuuni on voitu rekonstruoida täydentämällä kaivaustuloksia arkistotietojen, kansainvälisen tutkimuskirjallisuuden ja lasintuotannon ammattiväen asiantuntemuksen avulla, sekä vertaamalla havaintoja muualla Euroopassa ja Yhdysvalloissa tehtyihin arkeologisiin tutkimuksiin. Samalla on ollut mahdollista sijoittaa se luonnolliseen yhteyteensä osana eurooppalaista lasinvalmistustraditiota. Aboa vetus -museon dioraama kuvaa saksalaisperäisen metsälasiteollisuuden myöhäistä edustajaa Suomessa.

Kisälli Abraham Bertilssen ottaa sulausuunista lasimassaa pillinsä uutta pulloa varten. Aboa vetus & Ars nova, foto Seilo Ristimäki.

Turkulainen suurliikemies Jakob Bremer tutustumassa Åvikin lasitehtaaseen vuonna 1767. Aboa vetus & Ars nova, foto Seilo Ristimäki.